

Asia: VN/2801/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Laki jätelain muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

15 §. Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuus

TYNK kannattaa 15 §:ssä esitettyä jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitetta. Yleinen lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuus on perusedellytys EU:ssa asetettujen korkeiden kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi.

Erilliskeräyksen minimitasosta säädettäessä on kuitenkin tärkeää arvioida siitä saavutettavissa olevat hyödyt ja haitat. Tähän liittyen pyydämme huomioimaan Suomen Pakkaustuottajat Oy:n lausunnon.

15 c §. Kielto kerätä kierrätyskelpoista tai uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvaa jätettä energijätteenä

TYNK kannattaa 15 c §:ssä esitettyä kielloa kerätä kierrätyskelpoista jätettä energijätteenä. Kierrätyskelpoista jätettä ei myöskään saisi lajitella energijätteeseen. Energijätteen keräyskiellon myötä saadaan enemmän materiaalia talteen ja tavoitteiden saavuttamista tukemaan. Myös energiasektorin sähköistyminen vie tähän suuntaan. Nykyisin energijäte sisältää paljon kuitu- ja muovipakkauksia, jotka yritysten tulisi jäteasetuksen erilliskeräysvelvoitteiden mukaisesti kerätä erillään. Energijätteen keräyksen kieltäminen on tärkeää erityisesti muovipakkausten kierrätyksen lisäämiseksi ja kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi.

Polton hillinnän osalta TYNK kuitenkin korostaa, että on tärkeä määritellä mitä tehdään materiaalille, jolle ei ole kysyntää, eikä sitä saa polttaa. Materiaalin kysynnän ja tarjonnan pitäisi kulkea käsi kädessä.

21 a §. Kiinteistön haltijan tiedonjakovelvollisuus

TYNK kannattaa 21 a §:n kiinteistön haltijan tiedonjakovelvollisuutta jätteiden lajittelusta niin asuin- kuin liikekiinteistöillä. Erityisesti liikekiinteistöillä on merkittävä potentiaali keräysasteen nostoon. Lajitteluun liittyvä tieto tulee saada mahdollisimman lähelle niitä tahoja, jotka tekevät käytännön lajittelupäätökset jätteen syntypaikalla. Selkeä kiinteistön haltijalle asetettu tiedonjakovelvollisuus voi edistää keräys- ja kierrätystavoitteiden saavuttamista. Yhdessä 21 b §:ssä asetetun jätehuoltopalveluiden tarjoajan neuvontavelvollisuuden kanssa 21 a §:n velvoitteet antavat hyvät lähtökohdat riittävän lajittelutietouden saavuttamiseen.

21 b §. Jätehuoltopalveluiden laatuvaatimukset ja palveluita tarjoavan neuvontavelvollisuus

TYNK kannattaa 21 b §:n ehdotusta jätehuoltopalveluiden laatuvaatimuksista ja palveluita tarjoavan neuvontavelvollisuudesta. Jätehuollon palveluita tarjoava ei saisi tarjota voimassa olevien säännösten ja määräysten vastaisia jätehuoltopalveluita. Jätehuoltopalvelun tarjoaja ei saisi ohjata liikehuoneiston jätteen haltijaa lajittelemaan kierrätyskelpoista tai uudelleenkäyttöön valmisteluun soveltuvaa jätettä energiajätteeseen eikä muutoinkaan tarjota tällaiselle jätteelle polttoon perustuvaa käsittelypalvelua.

22 §. Valtion viranomaiset

Ei lausuttavaa.

57 §. Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus

TYNK kannattaa 57 §:ssä esitettyä jakelijan vastaanottoon liittyvän tiedottamisvelvollisuuden tarkentamista ja SER-jätettä keräävälle toiminnanharjoittajalle osoitettua velvollisuutta antaa keräystoimintaa koskevan ilmoituksen yhteydessä tiedot yhteistyöstä tuottajan kanssa. Jakelijan neuvontavelvollisuuden täsmennys nostaisi todennäköisesti SER-keräysastetta, kun myyntipisteiden vastaanottopaikat olisivat osoitettu tarkemmin ja niistä tiedotettaisiin enemmän. Ilmoitusvelvollisuus keräystoiminnan toteuttamisesta yhteistyössä tuottajan kanssa antaa paremmat edellytykset valvonnalle.

93 §. Jäteneuvonta ja -tiedotus

Ei lausuttavaa.

100 §. Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin

TYNK kannattaa vahvasti 100 §:ssä esitettyä kirjausta 47 §:n huomioimisesta ja toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta yhteistyöstä tuottajayhteisöjen kanssa. Esitys lisää tuottajayhteisöjen edellytyksiä toimittaa ajantasaista raportointitietoa tilastointia varten. Lisäksi ilmoitusvelvollisuus edistää valvontaviranomaisen valmiuksia valvoa vapaamatkustusta. Valvonnan onnistuessa esitys voi johtaa keräys- ja kierrätysasteen nousuun raportointi- ja tilastotietojen tarkentuessa.

121 §. Velvollisuus laatia siirtoasiakirja

TYNK katsoo, että lainsäädännön tulee olla sellaista, jota voidaan käytännössä noudattaa ja valvoa. Tässä suhteessa TYNK pitää perusteltuna jätelain 121 §:ssä ehdotettua siirtoasiakirjavelvollisuuden rajausta, koska velvollisuutta ei ole näissä tilanteissa yleisesti tunnustettu. Muutos selkeyttää

lainsäädäntöä ja vastaa pääosin jo vakiintuneita toimintatapoja, edellyttäen että tuottajavastuun alaisten jätteen jäljitettävyys ja valvottavuus varmistetaan muilla sääntely- ja valvontakeinoilla.

122 §. Tiedonsaantioikeus

TYNK kannattaa vahvasti esitettyä uutta 7 momenttia, jonka mukaan tuottajavastuun valvontaviranomaisella on oikeus saada 62 §:n valvomiseksi toiminnanharjoittajan tietoja esimerkiksi muulta viranomaiselta ja julkisia hallintotehtäviä hoitavalta taholta veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien hoitamisesta. Lisäys tukee esitettyä muutosta harmaan talouden selvitysyksiköstä annettuun lakiin.

124 §. Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Jätelain 124 §:ään ehdotetaan muutoksia, joilla tehostettaisiin erityisesti hallinto-, palvelu-, ja elinkeinotoimintaa koskevien erilliskeräysvelvollisuuksien valvontaa. TYNK kannattaa vahvasti 124 §:ssä esitettyä ympäristönsuojeluviranomaisen suunnitelmallista valvontavelvoitetta hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnalle asetettujen erilliskeräysvelvoitteiden toteutumisen osalta.

Voimaantulosäännös

Ei lausuttavaa.

Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

6 §. Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

TYNK kannattaa vahvasti esitettyä lisäystä 6 §:n velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitukseen jätelain valvonnan osalta. Muutoksen avulla harmaan talouden selvitysyksikkö voisi jatkossa laatia tuottajavastuun valvojan viranomaisen pyynnöstä velvoitteidenhoitoselvityksen Suomessa toimivista tuottajista. Valvoja viranomaisena pystyisi muutoksen myötä tehostamaan tuottajavastuun vapaamatkustajavalvontaa. Velvoitteidenhoitoselvityksen avulla viranomaisena voisi kohdentaa vapaamatkustajavalvontaa nimenomaan vapaamatkustajiin, eli niihin yrityksiin, jotka jättävät liittymättä tuottajayhteisöön, vaikka saattavat markkinoille tuottajavastuun piiriin kuuluvia tuotteita.

TYNK pitää tärkeänä, että valvontaviranomaisella on käytössään riittävät ja ajantasaiset tiedot tuottajavastuun alaisten toimijoiden lakisääteisten velvoitteiden hoitamisesta. Harmaan talouden selvitysyksikön tuottama velvoitteidenhoitoselvitys tukee tätä tavoitetta ja edistää kilpailuneutraaliteettia varmistamalla, että tuottajavastuuvälvoitteensa asianmukaisesti hoitavat yritykset eivät joudu epäedulliseen asemaan suhteessa velvoitteensa laiminlyöviin toimijoihin.

Muuta huomioitavaa

Mahdolliset muut huomiot hallituksen esitysluonnokseen

Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta (TYNK) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja jättää asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi jätelain ja harmaan talouden

selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Asiantuntijalausunto on koottu yhteistyössä neuvottelukunnan viidentoista Suomessa toimivan tuottajayhteisön kanssa.

TYNK kiittää kiertotalouslakityöryhmän muistiossa nostamiemme kommenttien huomioimisesta hallituksen esitysluonnoksessa.

TYNK haluaa kuitenkin korostaa, että perusteluiden kappaleen 5.1.1.3. viittaus kiertotalouslakityöryhmän mietintöön kiinteistöittäisen erilliskeräyksen laajentamisen osalta on ongelmallinen. Perusteluissa todetaan, että kiinteistöittäisen erilliskeräyksen laajentamisella tai aluekeräysverkoston merkittäväällä tihentämisellä on mahdollisesti ratkaiseva vaikutus lajitteluaktiivisuuteen. Tämä väite on kuitenkin haastettu useaan otteeseen kiertotalouslakityöryhmän tuottajavastuujaostossa, koska nykyiset tilastot eivät osoita kiinteistökeräyksen laajentamisen lisäävän lajitteluaktiivisuutta merkittävästi. Sen sijaan kiinteistökeräyksen laajentaminen lisää merkittävästi pakkausten tuottajavastuun kustannuksia.

Kunnioittavasti

Juha Kenraali

Puheenjohtaja

Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK

Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK:n jäsenet

Akkukierrätys Pb Oy

ERP Finland ry

FLIP ry

ICT-tuottajaosuuskunta -TY

Recser Oy

SELT ry

SER-tuottajayhteisö ry

Sumi Oy

Suomen Autokierrätys Oy

Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisö Oy

Suomen Keräystuote Oy

Suomen Pakkaustuottajat Oy

Suomen Palautuspakkaus Oy

Suomen Rengaskierrätys Oy

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy

Holma Maija
Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta